

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KOZLÖNYE.

<p>MEGJELEN: hetenként egyszer, vasárnap. Egyes számok 10 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben. Előfizetési pénzek a szerkesztőséghez utasítandók.</p>	<p>Előfizetési feltételek. Vidéken és Léván házhoz küldve: Egy évre . . . . . 5 ft — kr. Hat óra . . . . . 2 ft 50 kr. Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.</p>	<p>Hirdetések. Négy hasábos, petit sor egyszeri hirdetésének helyéért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr. A Nyílt-térben minden három hasábos, garmond sor díja 20 kr., mi a szerkesztőséghez előlegesen beküldendő.</p>
--	---	---

Katona-beszállásolás, katonatartás.

Kétségtelen dolog, hogy azon terhek közt, melyeket a polgárok az állam irányában viselni tartoznak, egyike a legsúlyosabbaknak a katonatartás.

Nemcsak azért, mert költséges, hanem leginkább azon oknál fogva, hogy a terhet viselő polgárok házi szabadságát annyira korlátozza, foglalatosságaikban annyira akadályozza, miszerint azok magukat nem érezhetik többé otthonosoknak, nem-szabad rendelkezéssel bírónak, hanem mintegy házi fogságra kárhuztatott bűnösöknek.

Ez állapot bizony nem irigylésre méltó.

Ez állapoton a katona, bármennyire óhajton is szállástadó gazdáján segíteni, nem segíthet; őt e részben váddal illetni nem lehet, mert hiszen ő nem saját akaratából, hanem a hatalom rendelkezéséből helyeztetik abba az állapotba, mely reá nézve is oly kellemetlen, mint nem kedves a szállástadó gazdára nézve sem.

A katonabeszállásolás újabb időben, nevezetesen 1879. évi XXXVI-ik törvény által szabályoztatott. Ebben meghatározattak a katonai illetmények, meg a polgárok beszállásolási kötelességei.

A mennyiben a hivatolt törvény intézkedései és rendeletei a régi törvénykülső helyzetet s önkényes eljárásokat korlátok közé szabták s normális viszonyokat létesítettek: üdvös eredményeket elvitatni nem lehet.

De a mennyiben a beszállásolási teher ezentúl is a polgárok vállaira nehezedik s azokat oly kötelességek teljesítésére kötelezi, melyek sokszor erejüket felülmulják: a katona-beszállásolás a legsúlyosabb tehernek tartatik, ismertetik.

Ezt látszott érezni maga a törvényhozás is, mikor a fenhivatolt törvényen kívül, megalakotá mindjárt nyomban a XXXVIII. törvény-cikkelyt.

Ezen törvény fölhatalmazza a vármegyét, hogy a katonai beszállásolás terhének arányosabb megtartása céljából pótdadót vethessenek ki, hogy addig is, míg laktanyák építettének, a szállástadók, mennyire a viszonyok engedik, méltányos kártalanítást nyerjenek.

A törvény tehát maga konstatálja, hogy a katonatartás súlyos teher és hogy e terhen csak a laktanyák felállítása által lehet segíteni.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága az 1879. évi XXXVII. törvény-cikk azon rendelkezését, mely a katonatartás terhének könnyítését célozza, a kivetett pótdadó által életbe léptette.

Ezt mint ideiglenes intézkedést szívünkbenél üdvözöljük.

De minthogy ez csak palliatív könnyítési rendszernek tekinthető, nem hihetjük, hogy ennél akarnánk tovább s tán hosszasan megmaradni, mert ez által a törvény kedvezményének jótékonyasága, valamint a súlyos teherrel sújtottak jóléte megsemmisítették.

Mindenesetre tovább kell halladnunk, a laktanyák föllállítását kell foganatosítanunk, ha azt akarjuk, hogy a beszállásolás a katonatartás más állami és községi terhek s polgári kötelességek elviselésében áthághatlan akadályul ne szolgáljon.

A vallás jelentősége s becséről társadalmi és politikai szempontból.*

Az emberben két irány az uralkodó, az egyik, mely őt készíti lefelé esni a rossznak honába, a másik, mely őt ön maga fölé emeli, — de könnyebb az embernek hanyatlani, mint emelkednie. Mindaz, mi a lelket fölemelni törekszik, kedvező tehát a morálnak, minélfogva a művészetek, a tudomány, politikai szabadság, oly erők, melyek az emberi nemet a jó, az emelkedett felé törekésznek kímélni s fentartani. Azon erőkön kívül azonban van egy, mely leghatályosabb s legtekintélyesebb — az a vallás. Miután a vallás a végtelennel, annak érzete, mi az ember fölött áll, ha őszinte és mély: csodás rázkódtatást gerjeszt keblünkben a magasban levő dolgok felé. A vallásnak népszerű, naiv kifejezésében is végtelen az értéke, mert egyike a legkittünőbb utaknak, melyek által durva, műveletlen lelkek, melyek a gyakorlati szükség által okozott foglalkozás folytán a por felé hajtottak: kiválóan felemelkedhetnek az alkotó felé.

Vallásosság nélkül nagy hézag támadna az emberi kebelben, az erkölcsi rend félelmetes veszteséget szenvedne, — ami ösmeretekben nyerténék, nem pótolná a veszteséget, mely előállana az erkölcsi életképesség és erélyben.

A keresztény vallás becsese és gyakorlati értéke örökkévaló és félremagyarázhatatlan. Ezt legkönnyebb bebizonyítani azon feladatokból, melyet maga elé tűzött: egyenlőség, testvériség és szabadság jelszavai. A vallás legbiztosabb út az erkölcsiösséghez, minélfogva bármely állama alkalmatlan alatta élő nemzet mindenkör buzdítandó az ég felé tekintésre, a végtelennel szeretetre, földöntúli örömök élvezetére, mert mindezek védpajzsok az erkölcsi lealjasodás ellen.

Demokratikus századunkban szükségesebb a vallásosság erősítése, mint valaha volt. Azért mondja Tocqueville, a legnagyobb modern államférfi tekintély: „szükséges, hogy mindazok, kik a demokratikus társadalom jövője iránt érdeklődnek, egyesüljenek s mindnyájan közrehasznanak a mindenható iránti szeretet terjesztése s nem földi élvezetek ébresztése (pld. nálunk a pálinka ivás) mezején.“ A materializmus, mely az összes népeknél az emberi elme veszedelmes betegsége — mert betegség, gyógyítandó — s a fölhatalom, mely hivatva van első sorban e bajt leküzdeni, a keresztény egyház maga, tanainak folytonos beoltása által hiveibe.

De nem kevésbé van politikai szempontból érdekelve maga az állam, segédkezet nyújtani a vallásosság terjesztése s megszilárdítása munkájával az egyháznak. A vallás beoltja azon hitet hibeibe, hogy van egy mindenható és halhatatlan földöntúli hatalom, mely megjutalmazza a jót és megbünteti a gonoszt. E hitre legnagyobb szüksége van mai s lesz az ezentúli századoknak, mert a népuralom — minden rusznyák és más ezt támogató közép európai absolut monarchikus ellenbefolyás daczára — mindinkább tágasabb tért nyerend az európai civilizáció határáig; üdvös befolyást fog tehát gyakorolni a magát, a földön mindenható hatalomnak tartó népnél azon hit: hogy van a nép fölött még egy hatalom, melynek akaratától népek sorsa függ. Vészes időkben — milyenek ép azon államok feje fölött lebegnek, melyek a népszabadság megvetői — a szenvedélyek által felizgatott tömegek még egy oltár előtt hajolhatnak csak meg, ez az Isten szeplőtlen oltára! A népek legnagyobb publicistáinak dogmája ez.

És mit mondanak a nemzetgazdák? Józan nemzetgazdák soha sem tagadták a keresztény vallás gya-

* Mutatvány, szerző „a vallás rendjének állami védelme“ című dolgozatából.

korlati becsét. Ellenkezőleg, állítatik részükről, hogy a nemzetgazdaságat megegyezik a keresztény testvériséggel s mely a morálnak elengedhetlen segédkeze; a kereszténység kibékítő tanaiban garanciát lát Garnerier, népek s egyes társadalmi osztályok békéjére nézve, mivel eloszlatja az irigységet, gyűlölséget és bosszuvágyat. Es mondja Schaffleis: „das Christenthum, mit seiner rigorosen, weder fatalistischen, noch materialistischen Moral und Erweckung des Familien — Pflichtgefühls war der Capitalbildung gewiss günstiger als Mohamedanismus.“ Mindég azt tanította a keresztény vallás, hogy békében éljünk egymással, segítsük egymást, hogy könnyebben arathassuk azon gyümölcsöket melyeket a természet adott. Miután pedig a béke alapfeltétele a vagyoni és szellem-erkölcsi felvirulásnak a keresztény vallás, mint a béke vallása, csak tárt karokkal fogadtatik azok által, kiket nem fény és hiúság, de jó akaratú komoly szeretet ural a társadalom jövője iránt.

Ha tehát oly nagybecsű erő a vallás társadalmi, állami szempontból, mely hivatással bír ez atóbbinak rendőri hatalma, az egyházi feladat betöltésének támogatása körében!? A rendőri hatalom nincs hivatva a vallásosság erősítésének nagy feladatában közvetlenül részt venni. Egyedüli feladata csupán azon külső támadások, merényletek s rendhábortások megelőzése és eltávolítása, melyek által az egyház feladatának betöltésében gátoltnak. A rendszet, mint mindenütt, ugy itt is csak külső veszélyekkel fog küzdeni s ha ebbeli kötelességét hiven teljesíti, nem csekély hasznára van a vallásosságnak.

Dr. Fekete Gyula,
kir. trvszéki bíró.

Barsmegye közigazgatási bizottságának gyűlése.

Barsmegye közigazgatási bizottsága f. hó 16-án tartotta Rudnyánszky Titus alispán elnöke alatt november havi ülését, — mely alkalommal tárgyalattak:

1. A megye alispánjának a vezetése alatt álló közigazgatási ágak állapotát előtűntet s az elmúlt októberhóra vonatkozó jelentése, melyből a bizottság értesült, hogy a személy- és vagyonsbiztonság állapota kielégítő volt; tüzeset előfordult Prohoton-Nyíren, Lekéren, Zeizen, Apáthiban, Ohajon, Nagy, Fajkürtön, Nagy-Mányán és Uj-Bányán.

A f. évi és az elmúlt évektről hátralékban levő közmunkaváltás a és birságból befolyt 10,056 frt 27 kr, tehát 3925 frttal több, mint az elmúlt év október havában; maradt október 31-én hátralék 11,925 frt.

A hasznos háziállatok egészségi állapota teljesen kielégítő volt.

2. A posta és távirtda szakelődő beüldött jelentéséből értesült a bizottság, hogy Szt.-Benedeken, Uj-Bányán, Zsarnóczán és Bars-Szt.-Kereszten postahivatallal egyesítendő távirtdaállomások föllállítása engedélyeztetett; továbbá Garam-Szölösön és Thaszáron egy-egy postahivatal föllállítása javaslatba hozott; a Garam-Szölösön föllállítandó postahivatal kézbesítési körébe: Csejkő, Tolmács és Nagy-Koszmály, — a Thaszári postahivatalhoz pedig: Malonya, Nagy-Herestény és Bélád községek lesznek csatolandók.

Végül a lévai távirtda állomás kézbesítési körébe tartozó küldőnczdiak újolag megállapítottak s ugy az illető távirtda hivatalnak kifüggesztés, valamint az érdekelt községeknek tudomás és mihez tartás végett kiadatni rendeltettek.

3. Olvasatotta kir. adófelügyelőnek az elmúlt októberhóra vonatkozó jelentése, melyből kitűnt, hogy október havában egyenes adó fejében befolyt és pedig: az ar-maróthi kir. adóhivatalnál 26,832 frt 79 kr., a lévainál 37,279 frt 99 kr., a körmöczinél 18,724 frt 45 kr.; összesen 82,837 frt 23¼ kr.; s így a folyó évi október havi, befizetési eredmény 10,462 frt 2 krral kisebb, mint a múlt év október havában volt. Október 31-én a megye egész területére nézve az összes egyenes adóhátralék teszen 509,744 frt 90 krt.

Hadmertességi díj fejében október havában összesen befolyt 5254 frt 03¼ kr. Ezen tetemes adóhá-

ralékkal szemben az illető közegek a hátralékok behajtása iránt utasítottak.

4. A megyefőorvosai által betegjesztett jelentések, melyek általában kielégítő közegészségügyi állapotokat tüntettek elő, részben tudomásul vétettek, részben pedig azokból kifolyólag, a felmerült szabálytalanságok megszüntetése iránt az intézkedések megtétek.

5. A kir. tanfelügyelő jelentése a közoktatás terén minden irányban dícséretes haladást és előmenetelt tüntetvén elő, jelentése örvendetes tudomásul vétett; jelentéseinek egyéb tárgyai közt, mint örvendetes tényről említ fel, Körmezbánya sz. kir. és főbányaváros iskolaszéki elnökségének azon intézkedését, melyszerint az ottani polgári leányiskola iparosztályához, a megszüntetett ipariskolából, Somlyai Mari képesített tanítónőt szakvezetőnőül átvette s ezzel a háziipar terjesztését továbbra is biztosította; végül jelenti, hogy a körmezbányai iskolaszéki elnökség által az elemi leányiskolához megválasztott Szolcsányi Gizella tanítónő díjlevele meg erősített. r. l.

A legolcsóbb vasut-építkezés.

Az Arad-körösvölgyi vasut ismertetése.

(Boros Benitől.)

Az építkezés olcsóságát illetőleg első helyen kormányunkat illeti meg az érdem, mert valóban a legnagyobb elismerésre méltó azon méltányosság, melyet az építkezési részletek megállapítása és az egész építkezés felügyelete alkalmával tanúsított, és melylyel vállalatunkat minden előforduló esetekben támogatni igyekezett.

A közigazgatási bejárás egyik fontosabb eredményeként említhetem fel azt is, hogy a megye hatósága az összes állomási utak és tervezett utáthelyezések elkészítését díjtalanul magára vállalta.

Mintán tehát a vállalatba — csupán csak nyereségre dolgozó — idegen felek, u. m. pénzbeszerző intézetek, építési fővállalkozók, sat. be nem vonattak, megtakaríthatók voltak azon nagy összegek, melyeket az ily felek az általuk gyámoliott vállalatokból provisiók, kamatok, hiányos előmunkálatok, több munkák, előre nem látott pénzügyi és elemi csapások sat. révén kihuzni szoktak.

Nagy megtakarítást tett lehetővé az első tételnél az igazgatóság (igazgató tanács) tagjainak s elnökének az építkezésnél s ügykezelésnél díjtalanul tette vezetője.

A 2-ik, 3-ik, és 4-ik pontok alatt felsorolt és az építés kezelésére vonatkozó kiadások tételeire kedvező befolyással voltak az idő szerinti uralkodó viszonyok.

Az építési ügyek kezelésének vezetése, a vasutak technikai és administrationális ügyeiben jártas technikusra — saját csekély személyemre — ki egyúttal az igazgatótanács tagja is volt, bizott.

A titkári teendők egy okleveles köz- és váltóügyvédre ruháztattak, Pálffy Sándor urra, ki egyúttal a társulat minden peres ügyeit mint ügyvéd kezelte, a szerződéses kötésnél és kisajátítási eljárásoknál pedig mint jogtanácsos közreműködött.

E szervezet igen csekélyszerűnek és előnyösnek bizonyult, mert ügyvédünk egyúttal hivatalnokunk is lévén, minden idejét a társulat ügyeinek szentelhette és képes volt alig 3 évi időköz alatt minden, a késedelmes befizetések folytán felmerült peres ügyet teljes sikerrel lebonyolítani és a hátralékos összegeket — min egy 160,000 frtot — ez uton hiány nélkül behajtani.

A műszaki közegek végkielégítése névértékben kiadott törzsrészvények által történt, tehát a személyzet működése is részben az építkezési költségek fedezetére szolgált.

A földmunkák végzéseért 12 egész 22 krajczárt fizettünk köbméterenként.

Moecáros helyeken töltéseink lábát egyszerű fűzfónásokkal védttük, melyek folyó méterje, az olesó munka-árak folytán, csak 4—5 krajczárba került.

Hidjainkat, természetben való szolgálmány, illetőleg befizetés fejében, fűrészgárral és faüzlettel bíró egyik főrészesvényesünk készítetté.

A vidéken különben is elegendő mennyiségű faanyag és olesó munkaerő lévén, e munkálatokra kedvező egységárakat sikerült megállapítanunk és ennek folytán a tölgyfa — tervszerint teljesen elkészült hidjainkban mérve — köbméterenként 40—45 frttal lett fizetve.

Hidjaink kúpjait kőburkolattal láttuk el, melyhez az anyag pályánk egy kö-bevágásából, a vágány lerakása után, már vasuton szállítottott és mely munkálat emnélfogva csak jelentéktelen költségeket igényelt.

Felépítményi anyagunk egy részét, szintén az előbb említett részvényesünk, természetben való szolgálmány vagyis befizetés fejében szolgáltatotta.

Igy nyertük talpfáinkat 60 kr. egységárral darabonként, Borosjenőre szállítva, — így a sinkapeselő kis anyagot 20 frttért 100 kilogrammonként, így a váltókat keresztezés nélkül 175 forintért darabonként, Aradra szállítva.

Sinjeinket legnagyobb részben a ternitzi vasgyár fedezte, a besmerer aczélsinek 100 kilogrammját Aradra szállítva 14 frt 20 krral számítva. Ezenkívül még 1000 tonna aczélsint a zöptau-stefanaui vasgyár szállított 15 frt 50 krért. A sinek vételára 4 egész 8 év alatt részletekben volt lefizetendő; biztosítékul társulati váltóink és letéteményezett elsőbbségi részvényeink szolgáltak. E két nevezett vasgyár méltányos és előzékeny eljárásának nagy mértékben köszönhetjük vállalatunk akadálytalan létesíthetőségét és hasonnemű vállalatoknál annál inkább ajánlhatom e gyárakat tisztelt szaktársaim figyelmébe, mert ezek teljes elismerésre méltó eljárásával szemben igen sajnosan kelle tapasztalnunk, hogy vállalatunk sem a magyar állami vasgyáraknál, sem az osztrák államvasut vasgyárainál támogatásra vagy előzékenységre nem talált s így kényszerítve voltunk nevezett kalföldi gyárakhoz fordulni.

A felszerkezet lerakását, kiigazítását, emelését és fentartását, több apróbb részletben, felszerkezeteti munkásoknak egyezményben kiadtuk, kik e munkálatokat az anyagnak egy mértföld távolságig történő szállításával együtt, 30—35 krért folyóméterenként egyidejűleg végezték.

A felszerkezeteti anyagok, talpfák, sinek stb. tengegyen szállítottak szét a vonal különböző pontjaihoz, máltal a felszerkezet lerakása egy időben több helyen és így igen gyorsan volt végezhető. Az anyag széthordását helybeli fuvarosok vállalták el, és pedig 4—5 krért mértföld és vámmázsnánk, mely olesó egységárak hasonlóan a vasutvidék kedvező és olesó fuvarozási viszonyaiban rejtek.

A kavics kiemelését felrakását és lehányását ugyanazon munkások vállalták el és e munkálat az egész építkezés alatt kocsinként, azaz 7 köbméterenként, 1 forint átalány-díjért teljesítették.

Magas építményeink majdnem kizárólag fából készültek, csakis a lakházak és felvételi épületek oszlopközei lettek téglafalazattal kirakva, belől nádalva és vakolva.

A vízállomások költséges építkezéseit és berendezéseit mellőztük. Mi ugyanis a vasut vágánya mellett ázott és egyszerű pallózzattal bélelt kutjainkba Friedmann-féle gőz ejektorokat állítottunk, mely ejektorok gőzvezetékű csöve a vizet vevő mozdony tápláló gőzcsövével csavár által összeköttetésbe hozatván, a mozdony gőze által a kut vize egyenesen a mozdony vízszekrényébe hajtatik. Vonalunkon három ily kut és készülék van, melynek költségei egyenként, a tárgy újdonsága folytán, mintegy 800 frtra rugtak, de ma már ilyenmő berendezések jóval kevesebbe kerülnek.

Távírdavezetékünket még a földmunkák elkészítése előtt felállítottuk és így ezt az építés további folyamata alatt, ennek jelentékeny előnyére — felhasználhattuk.

Mozdonyainkat Sigl G. gyárostól, a mödlingi volt mozdonygyárból és a magyar államvasutak gépgyárból 18 egész 21,000 forintért szereztük be darabonként, a mi jelentékeny olcsóságot képvisel, tekintettel arra, hogy ily mozdonyokat néhány évvel előbb vasutaink 28—32,000 forinttal fizettek. A részletfizetések 2 egész 3 év lefolyása alatt voltak teljesítendőek, — biztosítékul itt is a társulati váltók és letéteményezett elsőbbségi részvények szolgáltak.

Szabványszerű nyílt teherkocsijaink nagy részét egyik részvényesünk — ki a hatvan-szolnoki vasut építésénél, mint fővállalkozó szerepelt — befizetés fejében szolgáltatotta és pedig tekintettel arra, hogy a kocsiok használt állapotban voltak, 800 forintért darabját. Többi kisebb szerkezetű nyílt teherkocsijainkat rongált fáfelszerkezettel, de igen jó kovácsolt vas-alépítményvel 200 forintért vettük darabonként, az első magyar gácsországi vasut fővállalkozóitól.

Egyéb személy- és teherkocsikat be nem szereztünk, mert azokat bérleti szerződés alapján a tiszavideki vasutól kapjuk.

E főntebbi adatok és egységárak felsorolása által kiténtettem az egyes főbb mozzanatokat, melyek építkezések olcsóságát előmozdították. Első tekintetre látható ezekből, hogy legfőképpen és mindenekelőtt az építési anyagok és munkálatok olesó egységárai tették lehetővé az olesó építkezést. Ez anyagok és munkák olcsóságát azonban a mostani kedvezőtlen közgazdasági és pénzügyi viszonyaink okozták, mely viszonyok még ma is, sőt fokozottabb mérvben fenállanak. Ma

Tárca.

A magyar irodalom és a külföld.

Elégszer hallottuk és hangoztattuk már azt a panaszt, hogy elszigetelt állásunknál fogva nem ismer, vagy — a mi még rosszabb — félreismer a művelt külföld.

Es ez nem is esoda! Ki venne tudomást egy oly nemzet viszonyairól, melynek nyelvét nem értjük, s azt elsajátítani nincs kedvünk, mert azzal, Magyarországon kívül sehova sem lehet mennünk.

Ugy vagyunk a külfölddel, mint az egyes vidékek egész Magyarországgal szemben. A vidéki események csak úgy lehetnek országosan ismertek, ha a vidéki sajtóból átveszi leírásukat valamely fővárosi lap és nagy Magyarországon szárnyra bocsátja azt.

Szükségünk van a külföldi sajtóra, hogy a nagy világgal megismertesse törekvéseinket, sikereinket, bánatunkat, örömeinket... De épen abban van a bökkenő, hogy hírlapjaink nyelve magyar, azt odakünn meg nem értik, nem vehetik át az irodalmi, kulturális, társadalmi események ismertetését.

Hát a hazafiásnémet sajtó. Igen, ennek épen az lenne a hivatása s az adja meg a létjogát, hogy közvetítőül szolgáljon köztünk és a külföld közt... de a tapasztalás azt mutatja, hogy e ezélnak nem felel meg, mert befelé germanizál és künn nem méltatják figyelmre.

A külföld csak a budapesti levelező kóllából kapnak néha egy-egy közleményt a magyarokról. De ebben sines köszönet. Vagy rosszakarattal vezeti tollukat, vagy jóindulattal tájékoztatatlanság.

Ime a bécsi sajtó eleget ír a magyar főváros és vidék dolgairól. Különösen most, mert sok a rablás, gyilkosság, öngyilkosság; mert átalános a panasz közbiztonságunk rosszaságáról, az ősi erkölcsök hanyatlásáról; a korrupció terjedéséről... ah az ilyeneknek örömmel nyitják meg hasábjait a bécsi lapok s megértik feljajdulásainkat, ha magyarul vannak is azok megírva. De tüstént hályog ereszkedik szemükre, bedugul a fülük és magyar nyelvismeretük elenyészik, a

mint kegyeletes tényeket. örvendetes haladási mozzanatokat, egy színvadi sikert, vagy egy jó könyv megjelenését kellene regisztrálni...

Igy történik aztán, hogy a külföld a bécsi sajtó utján, a legrémesebb képeket festi magának Magyarországról és szívében még a rokonszenv csirája is elpusztul ezeknek olvasása után. Így történik, hogy egy orosz író, ki talán évek óta gyűjti a bécsi Presseket, Fremdenblattokat, Tagblattokat, e lapok magyarországi közleményeiből egy gyűlölettől tajtékozó, nevétségig ostoba tanulmányt írt Magyarországról, (a nélkül, hogy itt járt volna valószínűleg) melyben hazánk a középkori barbárság, fejletlenség és fejletlenség színvonalát sem éri el.

No de ezek bécsiek és oroszok. Két régi ellenség. Ezeket jól várni nem lehet, hiszen mi sem viseltünk talságos rokonzattal irántuk.

De mit tesznek francia barátaink? Azok a kedélyes, szellemes, szeretetreméltó fiúk, kik ellátogatnak hozzánk, lelkesülnek vendégszeretettünkön, megittasodnak a szép szemek tüztől, ujongva borulnak a testvérileg kitért magyar karok közé?

Bejárják városainkat, részt vesznek a dárídókon, fölkeresik a híres pinceket, tanyákat, csárdákat! Elmondatják maguknak mindazt, a mit valaha olvastak magyar betyároktól, csikósokról, cigányokról és találkoznak mindig egy-egy tréfás öregurral, vagy fiatal jogászgyerekekkel, kik aztán mesélnek nekik olyan képtelenségeket és annyit, hogy csak győzzék megemészteni és följegyezni.

Hazaérve is zúg még a fejük a hallottaktól és a „Katzenjammertöl” és mire kijózanodnak, irnak aztán könyvet „A cigányok honáról,” mint Tissot és „Le comte Kappiányi” mint Meignan.

Tele vannak ezek a könyvek a legősintébb rjongással, rokonszenvvel, jóindulattal és ez teszi aztán veszedelmessé, mert ki hinné el nekünk, hogy ilyen önzetlen jó barát rosszattal írjon rólunk magyarokról, vendégszerető gazdáiról, jó barátairól?

Irhatunk aztán czáfolatot czáfolat után: a könyveket mohón olvassák, el kel belőlük tiz-tizenkét kiadás, lefordítják németre, oroszra — vagyis azon nyelvekre, melyen szeretnek rólunk badarságokat olvasni

— és czáfolatunkat chanvinizmusnak, elfogultságnak tekintik.

Ilyen körülmények közt valóban könnyebbülten lélegzik fel az ember, ha egy oly vállalatra akad, mely azt látszik egyik főfeladatául kiténtni, hogy Magyarországot megismertesse a művelt külfölddel.

Meg kell vallani hogy ilyen kísérletekkel a nagy Németországban nem ritkán találkozunk. Linda u Pál „Gegenwart” ja például többször emlékezett meg rólunk rokonszenvesen, a „Deutsche Magazin” sok magvas cikket közölt már irodalmunkról és ha ott van a magyarfaló Gartenlaube, viszont annak mérges kifakadásait nagyban ellensúlyozza a lipesei „Illustrirte Zeitung” részrehajlatlan közleményeivel.

A tavalyi ugynevezett „német heccz” megszakasztá az összeköttetést egy időre. És ezt ismét a szomszédos Bécs sajtójának köszönhetjük, az öntött olajat a tűzre, az szította a lángot, az kotorta fel az izzó parazsat...

De a mesterkélte heccz nem volt képes a részrehajlatlan kedélyeket sokáig izgalomban tartani. Leszállapodtak azok és újra készséges érdeklődéssel fordultak felénk.

Egy új vállalatnak jutott legközelebb az a nemes feladat, ezt az érdeklődést nemesak fentartani, hanem ki is elégiteni és érdekünkben kizsákmányolni.

E vállalat a havi füzetekben megjelenő lipesei „Auf der Höhe” czimű nemzetközi szemle, melyet Sacher Masoch, a nálunk is jól ismert kitűnő beszélyíró szerkeszt és ad ki ép oly szakértelemmel, mint tapintattal.

Sacher Masoch Lipót tavaly nálunk is járt, több igen érdekes felolvasást is tartott és szeretett volna állandóan köztünk letelepedni és magyar rokonszenvét hasznunkra gyümölcsöztetni. De belátta, hogy magyarosodásunknak csak újabb gátat vetne, ha újabb német vállalatot bocsátana ki Magyarországon: féltetve minden önérdékeket, minden személyes nehezítést, bucsut vett tőlünk és ép oly érintetlenül, mint idejövetelekor, magával vitte irántunk táplált rokonszenvét.

Lipésében telepedett le. Ott adja ki időszaki munkáját és ha beletekintünk dolgozóztársai névsorába,

már 20%-al olcsóbban volnának az aczélsínek, mozdonyok és sok más építési anyagok és tárgyak kaphatók, mint akkor, midőn mi építettünk és az építkezés terén most még inkább észlelhető rendkívüli pangás, a vasútépítésnél előforduló mindennemű munka árát, majdnem hihetetlen módon lejjebb szállította.

Ma már valóban 20–25%-al olcsóbban lehetne építkezni, mint építettünk mi két három év előtt.

Ha valaha, úgy most van az ideje, hogy közhasznú olcsó építkezéseket végezhessünk és ezáltal az építkezés speciális célja mellett, még hazánk pangó gyár- és kis-iparát, a köznép és különösen a nagyszámú proletáriátus nyomorát, tisztességes keresetforrás nyitása által enyhítsük. Ezt annál is inkább tehetnénk, mert a bizalom az olcsó vasúti vállalatok életrevalósága iránt most már általánosan kezd terjedni és mert a szolid vállalkozás köztisztelet és becsülésben álló érdekeltjei, ma már külföldön is könnyen feltalálják a hitelt, mely az építés első időszakának pénzügyi bajain segíthet.

(Folytatás köv.)

Különfélék.

— **Adakozások.** Szt. István szobrára újabb adakoztak: Lakner Antal 3 frt., Taub Lipót 30 kr., X. 1 frt., Zipszer Lajos 2 frt.; Bellan Adolf ivén: Bellan Adolf 1 frt., Kubanek János 50 kr., Besse David 1 frt., Boleman Ede 2 frt., Medvezky Ottó 1 frt., Novotny Imre 1 frt., Melesák László 2 frt., Csekey Flóris 1 frt., Mocsáry Ödön 1 frt., Huberth Vilmos 1 frt., Medvezky Sándor 1 frt., Rudolf János 1 frt., Lakner László 1 frt., dr. Medvezky Károly 1 frt., Konkoly Thege Sándor 1 frt., En 1 frt., Dumtsa Sándor 1 frt., Levatic Gusztáv 1 frt., Dományi Béla 1 frt., Schvarcz György 1 frt., Hoffmann Ferencz 1 frt., dr. Klein Jakab 1 frt. Összesen 29 frt 80 kr. Az eddig befolyt adományösszeg: 71 frt 70 kr.

— **Az országos nőparkiállítás** lévai, végrehajtó bizottság elnöksége beküldte szerkesztőségünkhez a bizottság részletes számadását, melyből kitűnik: hogy az összes bevétel 79 frt. 65 kr. a kiadás pedig 71 frt. 66 kr. levén, **tiszta jövedelem: 4 frt. 99 kr.** Ez összeg, mint értesülünk valamely jótékony célra fog fordíttatni.

— **A regálé megváltásával** az intéző körökben is komolyan foglalkoznak. A községeknek, a jelen pénzügyi viszonyok között nagy szolgálatot tehetnek a vidéki pénzügyintézetek is. A megváltás alapjául azon regálé-jövedelem szolgál, melyet eddig adóalapul bevallottak. A régi hűbéresek italmérsi joga, melynél fogva minden szőlőbirtokos Szent Mihálytól Gyertyaszentelőig saját borát szabadon kimérhette, az italmérsi jog megváltásánál érintetlenül hagyaték. A többi kisebb haszonvételek, a malomipar és halászati jog egyelőre változatlanul fennmaradnak csupán, mint érdekes adatot akarjuk felhozni, hogy az előbbiek tőkeértékét 40 millió frtra, az utóbbi 18 millió frtra becsülik.

— **A szent-benedeki tüzkárosultak között,** Bars megye közönsége részéről felajánlott 200 frt. osztatott

azt fogjuk találni, hogy az „Auf der Höhe“ „nemzetközi“ jellege nagyon a mi előnyünkre tükrözi vissza.

A szellemes Juliette Lambert, Mone Ádám (Párisban), a híres természetbúvár Vögt Károly (Genf), Alphonse Daudet (Páris), Carreay Gonzalez (Madrid), Vittorio Bertézio (Turin), Milovan Glisic (Belgrád) Luigi Palmieri (Nápoly), Eliz Reclus (Páris), Saint Saens (Páris), Zehariás (Halle) stb. mellett oly jól esik látnunk Mikszáth Kálmán, Schvarcz Gyula, Schwicker J., Vambéry Armin, Ziperovszky Károly, Szana Tamás, Lipezky báróné és Silberstein Adolf nevét, kik bizonyosan nem fognak érdekeink ellen működni.

Különösen nagy köszönetet érdemel Silberstein Adolf, ki magyarul irt dolgozataival gazdagítja irodalmunkat és idegen nyelvet csak azért tud, hogy ismertesse törekvéseinket a külfölddel és kitűnő fordításban bemutathassa jeles íróink műveit határainkon kívül.

Silberstein Adolf az „Auf der Höhe“ most megjelent második füzetében két cikket foglalt helyet számunkra. Az egyikben általános képét nyújtja kulturális mozgalmainknak, a másikban pedig bemutatja Mikszáth Kálmánt, ez erőteljes, jóízűen népies nyelvű, tösgyökeres magyar szellemű jeles fiatal novellistánkat, kinek „A tót atyfiak“ című kötetének megjelenése ez idén irodalmi esemény gyanánt üdvözlendő és szerzőjét páratlan népszerűsége emelte. De Silberstein tanulmányánál még sokkal jobban sikerült az ugyanez nézőpontból származó fordítása Mikszáth Kálmán „Jásztrabpusztulása“ című jeles rajzának, mely különösen az alakok szokatlanlansága és eredetisége által fog nagy érdeklődést kelteni.

A kik szeretnék a világirodalom fejlődését figyelemmel kísérni, a kik szeretik a jó olvasmányt és a kik óhajtnak tudni, hogyan hangzik a rokonszenves német sajtó rólunk, szegény magyarokról — az irodalombarátoknak melegen ajánlom Sacher Masoch vállalatát.

Kürthy Emil.

szét újban. A szerencsétlenek halála kíséri a nagylelkű adakozókat.

— **A lévai műkedvelői előadásra** vonatkozó tudósításunkra nézve, azon helyreigazítást vettük: hogy a szereplő urak között, Nemesek Gyula ur neve tévesen fordul elő; hanem egy szerepkört Balbach Béla ur tölt be.

— **Nyíráni felállítandó magyar színház** érdekében, a derék színházi bizottság kitartó lelkesedéssel kezd. Két kísérlet tétetett már a kívánt 40,000 frt építkezési tőke beszerzéséhez; az első, aláírás útján, mely 5000 frtot eredményezett, a második, a sorsolás s ebből 15,000 frt jutott a nemes célra. Most a színházi bizottság megtevéni a legszigorubb számítást, melynek alapján föltűnteti, hogy még 15,000 frt mulhatlanul szükséges a színház fölépítéséhez; az összeg adományozása végett, a bizottság, a megye törvényhatóságához folyamodik. Nincs kétség benne, hogy a hazafias, áldozatkész megye közönsége a bizottság kérését teljesíteni fogja.

— **A hadügyminiszter** egy újabb rendeletet bocsátott ki a hadsereg tisztjeihez. Egyes tisztok ugyanis a lapok „kis hírgető“ rovatában keresnek házastársat s a mellett kirják tiszt jellegüket, hogy mily katonai rangban vannak, mely csapatnál szolgálnak, sőt némelyek házasság kelyett egyszerű nőismeretséget keresnek. A hadügyminiszter a tisztoknak eltiltotta az ily uton való ismeretségkeresést s ez a rendelet tudokra adatott a tartalékos tiszteknek is. Aki mindazonáltal ezután is ily, a tiszt állás tisztességével össze nem férő uton jár feleség, vagy ismeretség után, becsületbíróság elé állíttatik.

— **Hazaflás tót hang.** A besztercebányai tót lap, Szvornosty hosszabb cikket közöl a tót hirlap irodalom ellen, melyből a következőket vesszük ki: „Az állam feladata, kiméltlenül védelmezni az állam összes érdekeit mindenütt és mindenkiel szemben. Tehát kiméltlenül szigorral kell levérni, elnyomni a magyar állam összes és mindenféle ellenségeit, a kik, bár kik legyenek, akorhol dacolnak az állam érdekeivel, és a kik az állami egyöntetűség kárára, külön parziális, nemzetiségi, sőt legtöbb esetben személyi, haszonleső politikát folytatnak. A magyar kormány már sokat tett az államérdekek megóvására, de egy rossz, egy nagy rossz még mindig nincsen eltávolítva. Egy ocsmány, természetellenes rossz az. Itt a magyarországi pánszláv sajtót értjük, vagyis tulajdonképen az ilyen sajtónak, mely egész literatúrát képez Magyarország területén s mely ez állam ellen működik, existenciális lehetőségét. Ezt a magyar kormánynak egy óráig sem kellene tűrni. A „maticza“ és a pánszláv gymnáziumok szétkergetése után tekerje még ki a nyakat a nemzeti literatúrának és vége lesz Magyarországon az egész pánszláv akciónak.“ (Szerintünk nem ez az utja-módja az agitáció megszüntetésének. Szerk.)

— **A „Magyar Dal-Album“** III-ik kötetének 1-ső füzete megjelent a következő tartalommal: 1. A, a, a. Eljen a nagy csutora. 2. A baboti mester lánya. 3. Ablakom rostélyán. 4. A bundának nincs gallérja. 5. Adj egy csókot rózsám. 6. Adsz rózsám a kezdet. 7. A faluban csak az járja. 8. A gondzó csárdában. 9. A házasság rendesen. 10. Ahol korcsmát látok. 11. A kanyargó Tisza mentén. 12. A kis lány virágszál. 13. A kis leány kertjébe. 14. Akkor szép a kis lány. 15. Akkor veszek el galambom. 16. A leány a huszonhetet. 17. Amerre én járok. 18. Amióta meglátalak. 19. Amott megyen egy kis lány. 20. Annak a kis lánynak. Ezen havi füzetekben megjelenő vállalatot annyival inkább is ajánljuk minden magyar zenekedvelőnek és zongorázónak, mert ez jelenleg az egyedüli folyamatosan levő egyetemes magyar népdalgyűjtemény, mely jutányos áránál fogva is megérdemli a pártolást. Előfizetési ára ugyanis egy évre vagyis 10 füzetre 1 frt 80 kr., félévre vagyis 5 füzetre 90 kr., egyes füzete ára zongorára alkalmazott 20 dallammal csak 25 kr. Megrendelések Hennieke Rezső kiadóhoz Győrbe intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvtárunknál is kaphatók.

— **Egy szlávizáló körjegyző.** Hontmegyében van egy körjegyző, ki vagy nem tudja, vagy tudni nem akarja, hogy Magyarországon a hivatalos nyelv a magyar. Ezen ur, ha valamit a községekkel tudatni akar, azt rendszeren tótnyelvű levélben tudatja a község birájával, noha azok olvasni sem tudnak. Ebből az következik, hogy az illető ur még azzal sem védheti tót iratait, miszerint azért teszi, hogy a tót bíró megérthesse. Jelenleg elhallgatom nevét; de ha felszólalásomra nem okul, irgalom nélkül nyilvánosságra hozom! (Beküldetett.)

— **A Gazdasági Mérnök** című mezőgazdasági és műszaki hetilap legutóbb megjelent számai ismét öröndetes és elvitáztatlan tanúságot tesznek a jeles szaklap helyes irányu és közhasznú működéséről. Csak néhány közleményére utalunk e végből, hogy felhívjuk a művelt gazdaközönség, valamint a mérnökök, és építő k, gyárosok és vállalkozók figyelmét a közhasznú vállalatokra. Gazdag tartalmából kiemeljük a következőket: az országos hydrográfiai hivatal szervezéséről. Az amerikai mezőgazdaság termelési föltételei. (Az 1873-diki válság. Az Egyesült Államok földrendszere. Kereskedői szokások. A szállítási kérdés. Folyók, csatornák, vasutak. A tarifa kérdés. A fuvardíjak leszállítása.) Huskivitelünk Franciaországba. A magtárak építéséről (4 ábrával.) Morócz István. (Életrajz, arcképpel.) A villámcsapásokról. Az olcsó vidéki vasutakról, Kállay Bénitől. A Tisza és Körös szabályozása. A jó rétek hatása a gazdaságra. Új szerkezetű hordozható szellőző készülék (2

ábrával.) Vizeink kihasználásáról. Turr Istvántól. Magyarország áruforgalma Julius hóban. Az Egyesült Államok mezőgazdasági termelése és terményeinek kivitele. Földérszerkezetek nagy szélességű épületekre (3 ábrával). A bordeauxi nemzetközi phylloxera kongresszus. Rendesen közöl igen érdekes kisebb közleményeket, híreket, gyakorlati tanácsokat a mezőgazdaság, erdészet, borászat, halászat, házi és gazdasági ipar, építészet és gépészet, építő- és gyáripar, vízszabályozás, kiállítás, találmányok stb. köréből. Rendesen közli az építkezési és szállítási árlejtéseket s azok eredményét, miért is az építő vállalkozók szintén nagy hasznát vehetik e jeles szaklapnak. A Gazdasági Mérnök megjelenik minden héten, képekkel és részletrajzokkal illusztrálva. Szerkeszti és kiadja Gonda Béla műegyetemi m. tanár. Előfizetési ára: egész évre 8 frt., félévre 4 frt., negyedévre 2 frt. Az előfizetési díj a Gazdasági Mérnök kiadóhivatalába Budapestre küldendő. Ajánljuk e lapot a művelt gazdaközönség, valamint a mérnökök, építők és vállalkozók figyelmébe.

— **Rövid hírek.** — A National Zeitung szerint, Ferencz József császár-király, e hó végén, vagy a jövő elején, viszonzni fogja Umberto, olasz király látogatását. — Edelsheim-Gyulai magyarországi főhadparanesnok egy évre szabadságra megy. Helyette a főhadparanesnokságot József főherceg veszi át. — Angolországban egész tavaszi időjárás van. Virágok és fák zöld leveleket hajtának. — **Khinában** roppant árvíz pusztított, kétezer lakóház, kétszáz templom, 30 iskola és paplak dőlt romba; a lakosok közt hater keresztény van, kik inséggel küzködnek. — **Hild Károly** honvéd tábornok, a kolozsvári honvédkerület paranesnoka, Griesben, Bozen mellett, meghalt. — **A párisi villamosági kiállítás** 400,000 frank tiszta jövedelmet hozott. E jövedelmen laboratóriumokat építenek, melyekben bizonyos feltételek mellett mindenki tehet villamosággal kísérleteket. — **Az orosz kormány** által kiadott statisztikai adat szerint, Szentpétervárott az 1877. évben 2,344,000 vedro pálinkát és 4,144,000 vedro sört fogyasztottak el. (Egy vedro 12-30 liternek felel meg.) — Erlanger báró Trieszt és Corfu között egy tenger alatti kabel letevéseére nyit engedélyt. Egy kilométer 1500 frtba kerül. — **A török kormányhoz** érkezett jelentés szerint a kolera Mekkában oly nagy mérvű, hogy egy napon 500-an is elhalnak. Ezért a gőzösök míg csak a vész el nem mulik, nem hoznak onnét vissza egy zarándokot sem. — **Gr. Bánffy Béláné**, erdélyországi szentmihálytelki urodalmán levő kastélyába ismeretlen tettesek betörték s onnét a grófnő összes ékszereit, körülbelül 100,000 frt értékben, ellopták. — **Csiky Gergely** a F. L. szerint kilépett az egyházi rendből. — **A Bernhardt előadások** összes jövedelme Budapestén, 37,740 frt volt. Melyből a népszínház igazgatójának 16,600 frt jutott. — **Oroszország** nyugati részén, az iszákosság ügyében működő bizottság a pálinkamérsi jogot fölfüggeszti. — **A magyar kormány** Fiume forgalmát emelendő, elrendelte, hogy az állami garancziát élvező vasutak kedvezőbb díjakat szabjanak a fiumei, mint a triesti forgalomnak. — **Telepítési bank** van alakulóban, élén gróf Zichy Jenő áll. Porter-Rhodes neve azon nagy gyémántnak, melyet a múlt év január havában a dél-afrikai kimberleyi gyémántbányában találtak. Kisebb a híres Kohinurnál, jóformán akkora, mint egy olasz dió, értékét a szakértők 100,000 font sterlingre becsülik.

Apróságok. Mit csinál az a babóval a kis lányom? kérdi az atya. Ruháját főtöm pirosra. Oh te kis bohó; borral nem lehet főtteni. Nem? ... A mama mégis azt mondja, hogy a te orrod a bortól vörös!

Milton előtt egy barátja csodálkozott, hogy vaksága dacára még másodsor is kapott feleséget. Hm, jegyzé meg a bölcs költő, ha vaksá om mellett még süket is volnék, egész Angliában én volnék a legjobb parthie.

Két régészkedvelő képviselőbe megy a muzeum régiséggyűjtőrába, hol az egyik egy szekrény tetején meglát egy régi római edényt, a mely, hogy szét ne hulljon, az igazgatóság jónak látta megdrótóztatni. K. ur erre megszólal: Ejnye nem is tudtam, hogy már a rómaiak idejében is voltak drótostótok.

Nyilttér.*)

Hontmegyében, a szobbi-polysági, (kiépitendő) vasutvonal közelében, jókarban levő 400 holdnyi földbirtok, szabadkézből, teljes felszereléssel eladó.

A tudakozódások D. N. jegy alatt, e lap kiadóhivatalába intézendők.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A lévai hengermalom 58. sz. árjegyzéke.	
Lisztiszám:	0 1 2 3 4
100.kl. ára: frt	22.80 22.— 21.40 20.80 20.—
	5 6 7 8 8½ 8¾ 9
	19.40 18.40 17.30 16.50 15.60 12.10 10.—
Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Holló Sándor.	

